

การจัดการศึกษาทั่วไปเพื่ออาชีพสำหรับศตวรรษที่ 21 The General Educational Management in the 21st Century

ผศ.ดร.ภคพนธ์ ศาลาทอง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
phackaphon.s@rmutp.ac.th

ABSTRACT

The purposes of this research were to analyze educational management circumstance in general education course of higher education and to study educational management in general education courses relevant to the 21st century. The study was mixed method research. The data were analyzed by descriptive statistics and content analysis. The findings were as follows: The current circumstance of educational management in general education course of higher education were found in 3 aspects: (1) the teaching and learning process in general education courses focused on the aspects of relationship skills, knowledge, cognitive skills and numerical analysis. (2) As for the teaching method of the responsible subjects, the instructors focused on blended learning approach, including the use of practice exercises and research-based teaching. (3) Interns of teaching activities, the instructors emphasized classroom activities rather than outside classroom activities. It was also found that the approach of educational management in general education courses corresponds to learning in the 21st century focused on life and working skills along with the teaching process in the aspects of moral and ethics, knowledge, cognitive skills, relationship skills and numerical analysis.

Keywords: Educational Management; General Education; 21st Century

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษา รวมทั้งศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษามี 3 ด้าน คือ (1) กระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผู้สอนให้ความสำคัญกับการสอนที่มุ่งเน้นด้านทักษะความสัมพันธ์ ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข (2) วิธีการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

ผู้สอนให้ความสำคัญกับการสอนที่เน้นการผสมผสานวิธีสอน การสอนใช้แบบฝึกปฏิบัติและการสอนแบบวิจัย (3) กิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนเน้นกิจกรรมในชั้นเรียนมากกว่าเน้นกิจกรรมนอกชั้นเรียน และแนวทางการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าเน้นทักษะชีวิตและการทำงานกับกระบวนการเรียนการสอนในด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข

คำสำคัญ: การจัดการศึกษา; ศึกษาทั่วไป; ศตวรรษที่ 21

บทนำ

ความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ในปัจจุบันเป็นไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านเทคโนโลยี การศึกษา อาชีพ เศรษฐกิจ และสังคม ดังนั้นมนุษย์จำเป็นจะต้องศึกษาหาความรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงความรู้ให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่องจึงจะดำรงชีวิตด้วยความสุขเพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม และการสืบสานทางวัฒนธรรม ในขณะที่ก้าวสู่ศตวรรษที่ 21 (ประเสริฐ บุญเรือง, 2555, หน้า 3) อันเป็นทักษะแห่งอนาคตใหม่ที่ผู้สอนควรมีทักษะและคุณลักษณะที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้กว้าง มีโลกทัศน์และความสมดุล จบไปเป็นบัณฑิตที่รู้จักเข้าใจสังคมอย่างดี เพื่อความเป็นบัณฑิตที่กว้างขวางรอบด้านสมบูรณ์ (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2550, หน้า 45-53)

การพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ให้ผู้เรียนรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอด

ชีวิต ภายใต้กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี (วราภรณ์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์ (แปล), 2554, หน้า 36-40) ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงนี้ การเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็นที่การอุดมศึกษาต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงในระบบความรู้ ตลอดจนจนความเป็นสาธารณะขององค์ความรู้ ทำให้บทบาทของมหาวิทยาลัยจำเป็นต้องเปลี่ยนไป (จรัส สุวรรณเวลา, 2551, หน้า51) การสอนแบบเดิมไม่เพียงพอการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่ประกอบด้วยกลุ่มวิชา 4 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มวิชาภาษาหรือกลุ่มทักษะ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ บางมหาวิทยาลัยอาจจำแนกไปอย่างอื่น เช่น กลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และคอมพิวเตอร์ กลุ่มวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ กลุ่มวิชาสหศาสตร์ กลุ่มวิชาพลศึกษา

กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ (ไพฑูริย์ ลินลา
รัตน์, 2550, หน้า 94) กลุ่มวิชาเหล่านี้ควรทำความเข้าใจอย่างเคร่งครัดต่อการจัดการเรียนรู้ทักษะแห่ง
อนาคตใหม่

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคลพระนครเป็นคณะหนึ่งที่ได้รับผิดชอบต่อการ
จัดการเรียนการสอนในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ได้
เห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนในการ
เรียนรู้อันเป็นทักษะที่สำคัญต่อการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 และเป็นรากฐานสำคัญจำเป็นต่อการ
สร้างบัณฑิตที่สมบูรณ์แบบและมีจิตสำนึกต่อความ
เป็นพลเมืองเพื่อก้าวสู่โลกอาชีพและสังคมต่อไป
ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและนำเสนอแนวทางการ
จัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้อง
กับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัด
การศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาใน
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการ
จัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของ
ไพฑูริย์ ลินลารัตน์ (2550, หน้า 73-88) ที่กล่าวถึง
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปว่าเป็น หลักสูตรหนึ่งใน
ระดับอุดมศึกษาที่พัฒนาสติปัญญา ความรู้สึกนึก
คิดที่กว้างขวาง เน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความ

รับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับ
หลักสูตรวิชาชีพที่สร้างคนมีอาชีพ หลักสูตรวิชา
ศึกษาทั่วไปมีคำที่ใช้อยู่ 3 คำ คือ วิชาศึกษาทั่วไป
(General Education) วิชาพื้นฐานทั่วไป (Foundation
Education) และวิชาการศึกษาเสรี หรือศิลปศาสตร์
ศึกษา (Liberal Arts) แบ่งเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ (1)
รูปแบบบังคับร่วม (Core Curriculum) เป็นหลักสูตร
ที่ให้ผู้เรียนต้องเรียนเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันทั้ง
มหาวิทยาลัย มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทุกคน
ได้รับความรู้ความเข้าใจ แนวคิด ค่านิยม และทักษะ
ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เพื่อที่จบจาก
มหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษาจะได้มีจุดร่วม
ของค่านิยม ประสบการณ์ หรือความคิดเห็นหนึ่งที่
ตรงกัน หรือเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของสถาบัน นั้น ๆ
ดังนั้นการจัดหลักสูตรลักษณะนี้มักเป็นรายวิชาใน
เชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือบูรณาการ
(Integration) เป็นการดำเนินการโดยกลุ่มคนหรือ
ร่วมกันคิดจากหลายสาขาวิชามากกว่าอยู่ในความ
รับผิดชอบของสาขาใดสาขาหนึ่ง และ (2) รูปแบบ
บังคับกระจาย หรือการบังคับเลือก (Distribution
Requirements) เป็นหลักสูตรบังคับเช่นกันคือทุกคน
ต้องเรียน แต่ทุกคนเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ กระจาย
ออกไปได้แล้วแต่ว่าหลักสูตรไหน คณะใด สนใจจะ
ให้เรียนวิชาบังคับแบบใด แนวคิดนี้เน้นที่ความ
แตกต่างระหว่างบุคคลหรือศาสตร์ ที่ผู้เรียนควรมี
โอกาสได้เลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ไม่ว่าจะในหมวดวิชา
ศึกษาทั่วไป หรือหมวดวิชาชีพ โดยเปิดโอกาสให้
ผู้เรียนสัมผัสและคุ้นเคยกับสาขาวิชาชีพอื่น
นอกจากวิชาชีพของตนเอง แบบบังคับกระจายนี้ยัง
แบ่งออกได้เป็น (2.1) บังคับบางวิชาเลือก เป็น

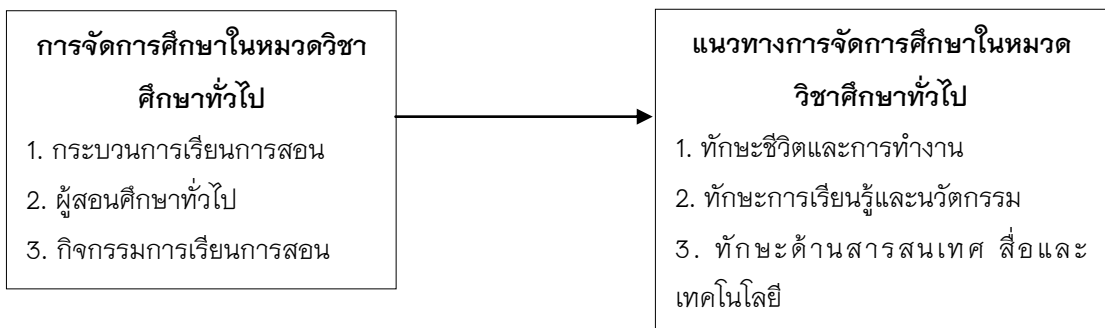
รูปแบบที่มีรายวิชาบังคับแน่นอนตายตัวว่าผู้เรียนจะต้องเรียนวิชาใดบ้างเป็นวิชาบังคับ แล้วผู้เรียนต้องเรียนรายวิชาเหล่านั้นจึงจะจบหลักสูตร ส่วนใหญ่จะไม่มีรายวิชามากนักประมาณ 1-2 วิชาและไม่มีการเลือก รายวิชาที่นำมาเรียนมักเป็นรายวิชาบูรณาการที่เกี่ยวข้องจาก 3 ศาสตร์ ได้แก่ สังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์และวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีวิชาทางภาษาและพลศึกษารูปแบบนี้เป็นรูปแบบที่ยืดหยุ่น สะดวกในการบริหาร คือในแต่ละหลักสูตรจะกำหนดเป็นหมวดใหญ่ ๆ ไว้โดยเฉพาะ (2.2) บังคับหน่วยกิตเลือกตามคณะวิชาที่กำหนด เป็นรูปแบบบังคับกระจายที่เน้นความเป็นอิสระมากขึ้น โดยแต่ละคณะมีอิสระที่จะเลือกวิชาการศึกษาทั่วไปด้วยตนเอง ซึ่งในหลักสูตรของคณะวิชาเหล่านั้นได้จัดวิชาศึกษาทั่วไปไว้ให้กับผู้เรียนเรียบร้อยแล้ว และ (2.3) บังคับหน่วยกิตเลือกรายวิชาเอง เป็นรูปแบบที่บังคับกระจายเต็มรูป คือ หลักสูตรจะกำหนดไว้เป็นหมวดใหญ่ ๆ โดยทั่วไปจะครอบคลุม 2-3 หมวดหลัก คือ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์หรือภาษา ผู้เรียนสามารถไปเลือกเรียนจากคณะวิชาที่เกี่ยวข้อง ตามความถนัดและความสนใจได้เต็มที่เพียงให้อยู่ในกลุ่มวิชาที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป (ไพฑูริย์ สันลารัตน์, 2550, หน้า 125-136) มีองค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) ด้านกระบวนการเรียนการสอน แบบ Active Learning ที่เน้นการสร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สามารถคิดและวิเคราะห์แสวงหาความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้น ๆ ได้ (2) ด้านผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งมีบทบาท

สำคัญแต่ที่ผ่านมามีพบว่า ผู้สอนส่วนใหญ่เป็นอาจารย์ที่มีอาวุโสหน่อย ขาดประสบการณ์สอนและการถ่ายทอด ไม่มีตำแหน่งทางวิชาการ ซึ่งเป็นจุดอ่อนของวิชาศึกษาทั่วไป เพราะลักษณะวิชาและจุดมุ่งหมายนั้นผู้สอนต้องมีประสบการณ์ มีความอาวุโสและเข้าใจเนื้อหา ประสบการณ์ความรู้เข้าด้วยกัน และสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี (3) ด้านกิจกรรมประกอบการสอน มี 2 ลักษณะคือ (3.1) กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยตรง หมายถึงการเพิ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอนและเรียนโดยตรง กิจกรรมประเภทนี้จัดอยู่ในห้องเรียนหรือจัดนอกห้องเรียนแล้วแต่ความเหมาะสมของเนื้อหาและ (3.2) กิจกรรมนอกหลักสูตรมีความสำคัญอย่างมากต่อการสร้างบุคลิกและคุณสมบัติที่ดีและเหมาะสมของผู้เรียน เป็นการฝึกทั้งบุคลิกภาพและค่านิยมที่เหมาะสมไปพร้อมกัน

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเคน เคย์ ประธานภาควิชาเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งวรรณกรรม วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์ (แปล) (2554, หน้า 266-267) กล่าวถึงทักษะแห่งศตวรรษใหม่ที่จำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียนในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนต้องรู้จักคิด เรียนรู้ ทำงาน แก้ปัญหา สื่อสาร และร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต โดยเฉพาะทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ประเด็นสำคัญในการออกแบบความคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ได้แก่ (1) พันธกิจการเรียนรู้ที่มุ่งผลลัพธ์ และเน้นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์เป็นพิเศษและการสอนเพื่อความเข้าใจและการถ่ายโอน (2) หลักในการเรียนรู้มุ่งเน้นการเรียนรู้ในเชิงการรับรู้หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง หรือการเรียนรู้ที่พัฒนาจากงานวิจัย (3) หลักสูตรเน้นการเรียนรู้ การคิด และความเข้าใจเชิงลึกให้มากขึ้น เน้นการหลอมรวมผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 เข้าไปในหลักสูตรและใช้ทรัพยากรหลากหลายรวมทั้งเทคโนโลยี (4) การประเมิน โดยยึดมั่นหลักสูตรตามภารกิจที่ถ่ายโอนความรู้และใช้การประเมินอย่างต่อเนื่องที่ให้ความเห็นตอบกลับทันทีแก่ผู้สอนและผู้เรียน

(5) การสอนใช้แนวทางหลักในการเรียนรู้ที่เห็นพ้องกัน เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และใช้ยุทธศาสตร์ที่เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นการสอนและการฝึกอบรมเพื่อความเข้าใจและการถ่ายโอนความรู้ (6) ปัจจัยโดยรวมที่ยึดองค์ประกอบของระบบการศึกษา (พันธกิจ หลักในการเรียนรู้ นโยบาย กระบวนการ การจัดสรรทรัพยากร หลักสูตรและแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรและอื่น ๆ ที่สอดคล้องและสนับสนุนผลลัพธ์ที่พึงประสงค์สำหรับศตวรรษที่ 21 เหล่านี้คือภาพรวมที่กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงสำรวจ (Surveys Research)

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้สอนในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษาในเขต

กรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน จากประชากรที่ไม่ทราบจำนวน (บุญชม ศรีสะอาด, 2538, หน้า 38) โดยใช้สูตร

$$n = \frac{P(1- P)Z^2}{e^2}$$

Z = 1.96 ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (ระดับ .05)

e = สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ (5%)

$P =$ สัดส่วนของประชากรที่ผู้วิจัยจะสุ่ม ใน
ครั้งนี้มีค่าเท่ากับ 0.45

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่
แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นการสำรวจความ
คิดเห็นของกลุ่มผู้สอนในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป
ของอุดมศึกษา มีความตรงตามเนื้อหา (Content
Validity) อยู่ระหว่าง 0.7-1 และมีค่าความเที่ยง
(Reliability) ของเครื่องมือเท่ากับ 0.95

3. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา
(Descriptive Statistics) ประกอบด้วย การแจกแจง
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Wiersma & Jurs, 2005, pp.351-357)

ตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการจัดการศึกษาใน
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 หลังจากได้ข้อมูลพื้นฐานซึ่งเป็น
ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) เกี่ยวกับ
ผู้สอนศึกษาทั่วไป กระบวนการเรียนการสอน
กิจกรรมการเรียนการสอนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ
การสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่มเพื่อศึกษา
รายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาใน
หมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน
ศตวรรษที่ 21 จากผู้เกี่ยวข้องคือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่
มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนใน
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง
(Purposive Sampling) ซึ่งพิจารณาจากคุณสมบัติ
ประสบการณ์และผลงานวิชาการที่เกี่ยวข้องหรือมี
ตำแหน่งหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดทำ
หลักสูตรศึกษาทั่วไป

เนื่องจากการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ
(Qualitative Data) การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเป็นการ

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดย
ถอดความข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์
เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม ถอดความจากเครื่อง
บันทึกเสียง มาตรวจสอบอย่างมีระบบเกี่ยวกับ
หัวข้อที่ต้องการวิเคราะห์ที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่าง ๆ
และสรุปประเด็น (Thematic Analysis) ข้อมูลที่
เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้สอนใน
หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป พบว่าผู้สอนศึกษาทั่วไป
จำนวน 380 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน
244 คน คิดเป็นร้อยละ 64.2 และเพศชายน้อยที่สุด
จำนวน 136 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.8 มีอายุอยู่
ระหว่าง 50 - 59 ปีมากที่สุดจำนวน 115 คน คิด
เป็นร้อยละ 30.3 และน้อยที่สุดมีอายุระหว่าง 30 -
39 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 ระดับ
ศึกษามากที่สุดจบปริญญาโทจำนวน 196 คน คิด
เป็นร้อยละ 51.6 และระดับการศึกษาปริญญาเอก
น้อยที่สุด จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 48.4 มี
ประสบการณ์สอนมากที่สุดอยู่ระหว่าง 11-15 ปี
จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และ
ประสบการณ์สอนน้อยสุดไม่เกิน 1 ปี จำนวน 43
คิดเป็นร้อยละ 11.3 ตำแหน่งทางวิชาการมากที่สุดคือ
เป็นอาจารย์ จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0
น้อยสุดมีตำแหน่งเป็นรองศาสตราจารย์ จำนวน 8
คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 ตำแหน่งบริหารมากที่สุดไม่
เคยหรือมีตำแหน่งทางการบริหารงานจำนวน 185
คน คิดเป็นร้อยละ 48.7 น้อยสุดคือเคยหรือเป็น
คณบดี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3 กลุ่มวิชาที่

รับผิดชอบสอนมากที่สุดอยู่ในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 น้อยสุดอยู่ในกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 ส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 289 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1 น้อยสุดสังกัดมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากในที่นี่ได้แก่ด้านทักษะความสัมพันธ์อยู่ในอันดับแรกและมีความสำคัญมาก ถัดมาคือด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขตามลำดับ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชา ศึกษา ทั่วไป (n= 380)	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	SD	อันดับ	ระดับ
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	3.72	0.489	4	มาก
2. ด้านความรู้	3.96	0.476	2	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	3.79	0.374	3	มาก
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์	3.97	0.398	1	มาก
5. ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข	3.69	0.425	5	มาก
เฉลี่ย	3.82	0.283		มาก

เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนพบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการให้ผู้เรียนแสดงออกถึงความมีระเบียบและมีความรับผิดชอบต่อนตนเอง ถัดมาคือการให้ผู้เรียนแสดงความซื่อสัตย์ สุจริต อย่างสม่ำเสมอ และการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือพฤติกรรมการณ์จิตสาธารณะเป็นลำดับสุดท้าย ส่วนด้านความรู้พบว่า การให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความรู้ใน

หลักการ และทฤษฎีในรายวิชาหรือศาสตร์ที่เรียนอยู่ในอันดับแรก ถัดมาคือการให้ผู้เรียนสามารถบูรณาการความรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนกับการเรียนในสาขาวิชาชีพได้ และการให้ผู้เรียนสามารถติดตาม ความก้าวหน้าทาง วิชาการในรายวิชาที่เรียน และในสาขาวิชาชีพได้เป็นลำดับสุดท้าย ส่วนด้านทักษะทางปัญญาพบว่า การให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางสาขา ไปประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่าง ถูกต้องและ

เหมาะสม อยู่ในอันดับแรกที่มีความสำคัญมาก ถัดมาคือทำให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ สามารถ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายได้อย่าง ถูกต้อง เพื่อการนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการให้ผู้เรียนสามารถแสดงออกถึงการคิดวิเคราะห์อย่าง เป็นระบบและมีเหตุผลเป็นลำดับสุดท้าย สำหรับด้านทักษะความสัมพันธ์พบว่า การให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะ ผู้นำ และสมาชิกที่ดีของกลุ่ม อยู่ในอันดับแรกที่มีความสำคัญมาก ถัดมาคือทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์กร และการให้ผู้เรียนสามารถสามารถปรับตัวให้ เข้ากับสถานการณ์ และ วัฒนธรรมองค์กรเป็นลำดับสุดท้าย และด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขพบว่า การให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บ รวบรวม สืบค้นอยู่ในอันดับ

แรกที่มีความสำคัญมาก ถัดมาคือทำให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการให้ผู้เรียนใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเป็นลำดับสุดท้าย

สำหรับวิธีการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 2.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าวิธีการเรียนการสอนที่ผู้สอนเน้นการผสมผสานวิธีสอนอยู่ในอันดับแรกที่มีความสำคัญมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ถัดมาคือผู้สอนใช้แบบฝึกปฏิบัติ มีความสำคัญปานกลาง เป็นอันดับสอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 ถัดมาผู้สอนเน้นสอนการวิจัย มีความสำคัญปานกลางเป็นอันดับสามคือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 และอันดับน้อยสุดคือผู้สอนเน้นการสอนแบบตกผลึกทางปัญญาที่มีความสำคัญน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญเกี่ยวกับวิธีการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

วิธีการเรียนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ (n= 380)	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	SD	อันดับ	ระดับ
1. ผู้สอนใช้การบรรยาย	2.37	1.029	11	น้อย
2. ผู้สอนใช้การอภิปราย	2.60	0.644	5	ปานกลาง
3. ผู้สอนใช้แบบฝึกปฏิบัติ	3.01	0.735	2	ปานกลาง
4. ผู้สอนให้นักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2.41	0.641	9	น้อย
5. ผู้สอนเน้นสอนการวิจัย	2.83	0.587	3	ปานกลาง
6. ผู้สอนเน้นสอนการแก้ปัญหา	2.70	0.665	4	ปานกลาง
7. ผู้สอนเน้นที่การนำตนเอง (การเรียนรู้ด้วยตนเอง)	2.54	0.841	6	ปานกลาง
8. ผู้สอนเน้นการสอนแบบสัมมนา	2.44	0.715	8	น้อย
9. ผู้สอนเน้นการสอนแบบกลุ่มแก้ปัญหา	2.49	1.188	7	น้อย
10. ผู้สอนเน้นการสอนแบบตกผลึกทางปัญญา	1.74	1.100	12	น้อย
11. ผู้สอนเน้นการทำงาน	2.38	0.910	10	น้อย
12. ผู้สอนเน้นการผสมผสานวิธีสอน	3.60	1.177	1	มาก
เฉลี่ย	2.59	0.325		ปานกลาง

สำหรับกิจกรรมการเรียนการสอนของหมวด
วิชาศึกษาทั่วไปพบว่าค่าเฉลี่ยความสำคัญเกี่ยวกับ
กิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ
ปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3.10 เมื่อพิจารณาเป็นราย
ข้อ พบว่า ผู้สอนเน้นกิจกรรมในชั้นเรียนอยู่ในอันดับ

แรกที่มีความสำคัญมาก คือค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88
และอันดับน้อยสุดคือผู้สอนเน้นกิจกรรมนอกชั้น
เรียนมีความสำคัญน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ดัง
ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความสำคัญเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอน (n= 380)	ระดับความสำคัญ			
	$\bar{X}$	SD	อันดับ	ระดับ
1. ผู้สอนเน้นกิจกรรมในชั้นเรียน	3.88	1.124	1	มาก
2. ผู้สอนเน้นกิจกรรมนอกชั้นเรียน	2.31	1.143	2	น้อย
เฉลี่ย	3.10	0.720		ปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรมีทิศทางดังแสดงในตารางที่ 4 มีรายละเอียดต่อไปนี้

1. การจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นทักษะชีวิตและการทำงาน ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 5 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข เมื่อพิจารณาลงในรายละเอียดของแต่ละด้านผู้เกี่ยวข้องแนะนำควรเน้นเรื่องที่สำคัญ ๆ ของแต่ละปัจจัยตามบริบทของสถานศึกษาและรายวิชาต่าง ๆ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือพื้นฐานตัวชีวิตในด้านละด้านควรต้องมีไว้ให้เหมือน ๆ กันเช่น

ด้านคุณธรรมจริยธรรม ควรเน้นเรื่องความมีระเบียบและมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ความซื่อสัตย์ สุจริต การให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น หรือพฤติกรรมที่มีจิตสาธารณะ

ด้านความรู้ ควรเน้นเรื่องการให้ผู้เรียนสามารถอธิบายถึงความรู้ในหลักการ และทฤษฎีในรายวิชาหรือศาสตร์ที่เรียน สามารถบูรณาการความรู้พื้นฐานในรายวิชาต่าง ๆ ที่เรียนกับวิชาชีพได้ สามารถสืบค้น ติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการในรายวิชาที่เรียนและในสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านทักษะทางปัญญา ควรเน้นเรื่องการประยุกต์ใช้ความรู้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายได้ เพื่อการนำไปสู่การสร้างนวัตกรรม

ด้านทักษะความสัมพันธ์ ควรเน้นเรื่องการทำงานร่วมกับผู้อื่นในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์กร สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์และวัฒนธรรมองค์กร

ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ควรเน้นเรื่องการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในการเก็บ รวบรวม สืบค้น สามารถใช้ภาษาไทยและใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้เป็นอย่างดี

2. การจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ควรให้

ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 2 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านความรู้ รองลงมาเป็นด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องให้ทรรศนะไว้ว่า โดยธรรมชาติของผู้เรียนไม่สามารถรับการเรียนรู้ต่าง ๆ ในคราวเดียวกันได้หมดใน 1 เทอม หรือ 1 ปี ดังนั้นการเรียนรู้ที่ดีควรเป็นการเรียนที่ผ่านประสบการณ์ตรงของผู้เรียนโดยมีผู้สอนคอยให้การชี้แนะ นอกจากนี้ผู้เรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของการรับรู้ทักษะ ด้านต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน รวมทั้งสาขาแต่ละสาขาหรือ คณะแต่ละคณะของผู้เรียนจะให้ความสำคัญอย่างไรกับผู้เรียน เช่น เน้นให้ผู้เรียนรู้และปฏิบัติได้จริง อย่างนี้ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมอาจมีการปรับเปลี่ยนหรือให้ความสำคัญมากขึ้นก็ได้

1. การจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่เน้นทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี

ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 3 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญา

เมื่อพิจารณาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี สิ่งที่เหมือนกันของการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปคือการเน้นที่ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านความรู้ ทั้งนี้ผู้เกี่ยวข้องให้ทรรศนะว่า เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้สอนควรตระหนักในการสอนและผู้เรียนควรมี อุตสาหณห์เหล่านี้ไว้เป็นเบื้องต้นของทุกสาขาและทุกคณะ คือ ดี และเก่ง ส่วนทักษะอื่น ๆ ให้เสริมได้ตามความเหมาะสม ตามบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งความสามารถของผู้สอน จนครบทั้ง 5 ด้าน ใน 3 ทักษะดังกล่าว

ตารางที่ 4 กระบวนการเรียนการสอนกับความสอดคล้องกับทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

กระบวนการเรียนการสอน	ทักษะชีวิตและการ	ทักษะการเรียนรู้และ	ทักษะด้านสารสนเทศ
	ทำงาน	นวัตกรรม	สื่อและเทคโนโลยี
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	***	***	***
ด้านความรู้	***	***	***
ด้านทักษะทางปัญญา	***	**	***
ด้านทักษะความสัมพันธ์	***	**	**
ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข	***	**	**

*** หมายถึง มีความสำคัญมาก

** หมายถึง มีความสำคัญปานกลาง

อภิปรายผลวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เมื่อพิจารณาจากกรอบแนวคิดทฤษฎีของของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550, หน้า 125-136) ประกอบด้วย กระบวนการเรียนการสอนผู้สอนศึกษาทั่วไป และกิจกรรม และใช้หลักการจัดการเรียนเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของเคน เคย์ ประธานภาคีเพื่อทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่ง วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์ (แปล) (2554, หน้า 266-267) ประกอบด้วย ทักษะชีวิตและการทำงาน ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี พบว่ากระบวนการเรียนการสอนผู้สอนศึกษาทั่วไปมุ่งเน้นด้านทักษะความสัมพันธ์มาเป็นอันดับแรก ถัดมาคือด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขตามลำดับ แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณธรรม จริยธรรมพบว่าผู้สอนให้ความสำคัญกับความมีระเบียบและมีความรับผิดชอบต่อนตนเองของผู้เรียนมาเป็นอันดับแรก ส่วนด้านความรู้ ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการอธิบายถึงความรู้ในหลักการ และทฤษฎีในรายวิชาหรือศาสตร์ที่เรียนด้านทักษะทางปัญญา ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนในการนำความรู้ทางสาขา ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่วนด้านทักษะความสัมพันธ์ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ในฐานะผู้นำและสมาชิกที่ดีของกลุ่ม และด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ผู้สอนให้ความสำคัญกับ

ผู้เรียนในด้านการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศในสืบค้นข้อมูลเพื่อประกอบการเรียน หรือค้นหาความรู้ตามที่ต้องการอย่างถูกวิธี มีความสอดคล้องกับแนวคิดของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2550, หน้า 58-61) ที่ว่ากระบวนการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษา เป็นหลักสูตรที่พัฒนาสติปัญญา ความรู้ลึกซึ้งที่กว้างขวางที่ให้ผู้เรียนเป็นคนดี มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กับหลักสูตรวิชาชีพที่สร้างคนมีอาชีพ ดังนั้นจึงเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการคิดและวิเคราะห์ในทุกขั้นตอน ที่แสวงหาความรู้ความเข้าใจในศาสตร์นั้น ๆ เน้นแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของสาระนั้นกับมนุษย์และสังคม ดังผลการศึกษาของเอกชัย พุทธสอนและสุวิธิตา จรุงเกียรติกุล (2558) ที่ศึกษาแนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ พบว่า ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่ ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม คือ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ทักษะสารสนเทศ สื่อ และ เทคโนโลยี คือ มีทักษะการรู้ การใช้ และการจัดการด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยีสารสนเทศให้เท่าทันอยู่เสมอ และ ทักษะชีวิตและการทำงาน คือ มีทักษะในการปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ แต่ผลดังกล่าวใช้กับผู้เรียนที่ผู้ใหญ่มากกว่า นักศึกษาในระดับปริญญาตรี ที่ต้องให้ความสำคัญกับทักษะในทุกด้าน และเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้การแก้ปัญหาสามารถวิเคราะห์ห้อย่างเป็นระบบผ่านกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย ส่วนวิธีการเรียนการสอนใน

รายวิชาที่รับผิดชอบ พบว่าผู้สอนเน้นการผสมผสานวิธีสอนเพื่อให้เกิดทักษะในด้านต่าง ๆ นั้น มีความสอดคล้องกับอนรรฆ สาสุข (2557) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended Learning) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและเปลี่ยนแปลงเจตคติของผู้เรียนนั้น พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานช่วยให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความสุขและสนุก กับการเรียนรู้ รวมถึงเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น แต่อาจมีบางประเด็นที่มีความแตกต่างอยู่บ้างคือผู้สอนในระดับอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการสอนที่เน้นกิจกรรมนอกชั้นเรียนน้อยกว่าในกว่าในชั้นเรียนทั้งนี้เป็นการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการยังไม่ดีพอ และจำนวนผู้เรียนมีสัดส่วนค่อนข้างมากต่อรายวิชาทำให้การจัดกิจกรรมนอกชั้นเรียนเป็นไปค่อนข้างยาก

2. แนวทางการจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าด้านทักษะชีวิตและการทำงานควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 5 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 2 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและด้านความรู้ และด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนการสอนใน 3 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะ

ทางปัญญา มีความสอดคล้องหลักคิดของสุทธนุศรีไสย์ (2551, หน้า 105-112) ที่ว่าเป้าหมายหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับการเจริญทางด้านสติปัญญา ดังนั้นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ คือ บทบาทของครูหรือผู้สอนต้องสร้างความอบอุ่นหรือสร้างอารมณ์ที่เป็นธรรมชาติให้เกิดขึ้นระหว่างการสอน และแนวคิดของวิจารณ์ พานิช (2558, หน้า 5-24) ที่ว่าการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ว่ามี 8 ระดับ คือ รู้ เข้าใจ นำไปใช้เป็น วิเคราะห์ได้ สังเคราะห์ได้ ประเมินหรือเปรียบเทียบได้ เปลี่ยนวิธีเรียนรู้ของตนเป็น และนำไปสู่การเปลี่ยนใจหรือเปลี่ยนกระบวนการ ผู้สอนต้องมีการสอนให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ จึงมีความจำเป็นที่ผู้เรียนต้องมีทักษะใน 3 ด้านดังกล่าวข้างต้นตามที่ศึกษา ขณะที่ยองคร์รัตน์ รินแสงปิ่น (2558) ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิต พบว่าการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ทักษะชีวิต ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เสริมสร้างทักษะชีวิตในด้านประสบการณ์ การสะท้อนความคิดเห็นและถกเถียง เข้าใจและเกิดความคิดรวบยอดในเชิงบวก การลองผิดลองถูกในการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และประยุกต์การเรียนรู้แก้ปัญหาเกี่ยวกับภาวะความเครียดจากกิจกรรม ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลวิจัยดังกล่าวข้างต้นที่ว่าจัดการศึกษาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปควรเป็นการเรียนที่ผ่านประสบการณ์ตรงของ

ผู้เรียนโดยมีผู้สอนคอยให้การชี้แนะ และควรเน้นเรื่องที่สำคัญๆ ของแต่ละปัจจัยตามบริบทของสถานศึกษาและรายวิชาต่าง ๆ แต่สิ่งที่เหมือนกันคือพื้นฐานตัวชี้วัดในด้านละด้านควรต้องมีไว้ให้เหมือนกัน

ข้อเสนอแนะ

การจัดการศึกษาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตและการทำงาน ที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนใน 5 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ และด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ส่วนทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ควรเน้นกระบวนการเรียนการ

สอนใน 2 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรมและด้านความรู้ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ควรเน้นกระบวนการเรียนการสอนใน 3 ด้านของผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะทางปัญญาเป็นอย่างน้อย ทั้งนี้ขึ้นกับบริบทและสภาพความพร้อมของผู้สอนและผู้เรียนในแต่ละแห่งเพื่อให้เกิดอัตลักษณ์คือ ดี และเก่ง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรดำเนินการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาในหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของอุดมศึกษา จำแนกตามบริบทพื้นที่ หรือกลุ่ม ประเภทของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีจุดมุ่งหมาย การจัดหลักสูตร และวิธีการสอนที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- จรัส สุวรรณเวลา. (2551). *ความเป็นอิสระของมหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2538). *วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประเสริฐ บุญเรือง. (2555). *การจัดการศึกษาตลอดชีวิต*. วารสาร กศน. 1(1): 3.
- ไพฑูริย์ สินลารัตน์. (2550). *การเปลี่ยนผ่านการศึกษาเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้*. กรุงเทพฯ: ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรืองและอชิป จิตตฤกษ์ (แปล). (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ Openworlds.
- วิจารณ์ พานิช. (2558). *เรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: บริษัทเอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- สุทธนุ ศรีไสย์. (2551). *การสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อนงค์รัตน์ รินแสงปิ่น. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับ
แกนนำเด็กและเยาวชนตำบลหลวงใต้. *วารสารจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต*. 5 (กรกฎาคม-
ธันวาคม): 1-24.
- อนรรฆ สาสุข. (2557). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ของการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสาน (Blended
Learning) เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนและเปลี่ยนแปลงเจตคติของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 ในรายวิชา ง 31101 เทคโนโลยีสารสนเทศ. *คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*.
- เอกชัย พุทธสอนและสุวิธิตา จรุงเกียรติกุล. (2558). แนวโน้มการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่
21 สำหรับนักศึกษาผู้ใหญ่. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 9(4): 93-106.
- Wiersma, W. & Jurs, S. (2005). *Research Methods in Education*. United States of America: Pearson.